الف) کلام ابوفاخته «ام الکتاب فواتح السور»

این مطالب ثبوتی که ایشان می‌گویند «لانفهم معنی»، چه چیزهایی بود؟ یکی از آن‌ها حرف ابوفاخته بود که در جلسه قبل هم عرض کردیم. در هیچ کتاب تفسیری –هزار هزار کتاب تفسیری- قول ابوفاخته راجع به حروف مقطعه نیامده که نیامده! خود ما هم با اینکه سال‌ها گذشته بود، اولین بار آن را ذیل آیه محکم و متشابه دیدیم. عجب! این یکی از بهترین اقوال برای حروف مقطعه است. چطور هیچکس آن را نگفته؟! فخر رازی بیست و دو- بیست و سه قول آورده اما این را نیاورده. هفته قبل هم کتاب حاج آقای حجتی را هم آوردم و خواندم. ایشان هم این همه اقوال را ذکر می‌کنند اما اسمی از آن نمی‌برد.

این برای خود من خیلی لذیذ است، تکرار هم کرده‌ام؛ اولین باری که این حرف را در المیزان دیدم، گفتم عجب حرف خوبی است! ابوفاخته چه کسی است؟ در چه قرنی بوده؟! کدام مفسری است که این حرف به این خوبی را زده؟! چون مدتی بود که من روی آن فکر می‌کردم. بعد بعدنبال آن رفتم و دیدم شیخ مفید می‌گویند از رفیقهای شش دانگ کمیل بوده و مرتب ملازم امیرالمؤمنین علیه‌السلام بوده! گفتم خب چقدر خوب شد. طبری هم با سه واسطه آن مطلب عالی را از او نقل می‌کند. آن حرف چیست؟

> حدثنا عمران بن موسى قال، حدثنا عبد الوارث بن سعيد قال، حدثنا إسحاق بن سويد، عن أبي فاختة أنه قال في هذه الآية:"منه آيات محكمات هن أم الكتاب"، قال:"أم الكتاب" فواتح السور، منها يستخرج القرآن - (الم ذلك الكتاب) ، منها استخرجت"البقرة"، و (الم الله لا إله إلا هو) منها استخرجت"آل عمران[1]

عجب حرفی؟! عجب مطلبی شد! «استخرجت» غیر از آن هایی است که مفسرین می‌گویند در معنایش توافقی دارد و ... . آن‌ها یک کلیاتی است. این خیلی مهمتر است. آن هم بهصورت این نقل جانانه. این یکی از مبادی بحث ما است. نباید قول ابوفاخته را دست کم بگیریم. خود ابوفاخته ذیل آیه «وَلَقَدْ آتَيْنَاكَ سَبْعًا مِّنَ الْمَثَانِي وَالْقُرْآنَ الْعَظِيمَ[2]» فرمود:

> عن يحيى بن يعمر وعن أبي فاختة في هذه الآية (ولقد آتيناك سبعا من المثاني والقرآن العظيم) قال هي أم الكتاب[3]

«السبع المثانی» چیست؟ در مورد سوره مبارکه حمد خیلی روایت هست ولی ذیل همین آیه از ابوفاخته هست که گفته «السبع المثانی ام الکتاب». آقای ابوفاخته نزد شما «ام الکتاب»

چیست؟ فواتح السور است. یعنی «السبع المثانی» فواتح السور می‌شود. منافاتی هم با سوره مبارکه حمد ندارد. شاید این بحث‌ها جلوتر شده باشد. خود شما هم ملاحظه کنید بین این‌ها اصلا منافاتی نمی‌بینید. بنابراین وا می‌گوید «السبع المثانی» ام الکتاب است. این را داشته باشید.

---

[1] تفسير الطبري = جامع البيان ت شاكر (۶/ ۱۸۳)

[2] الحجر ۸۷

[3] تفسير الطبري = جامع البيان ت شاكر (۱۷/ ۱۲۸)

بازبینی #2
ایجاد شده 13 ژوئن 2024 12:41:45 توسط ... .
به روزرسانی شده 16 ژوئن 2024 12:04:06 توسط ... .